

ENERGOFÓRUM 2008 – ODBORNÁ ENERGETICKÁ KONFERENCIA

CIELE, OČAKÁVANIA A REALITA LIBERALIZÁCIE

Trh s elektrinou. Očakávania a realita... bol názov tretieho ročníka odbornej energetickkej konferencie organizovanej spoločnosťou *sféra, a. s.*, pod záštitou Ministerstva hospodárstva SR. V dňoch 2. – 3. októbra v Piešťanoch odborníci z oblasti energetiky zo Slovenska a z Čiech prednášali a diskutovali na témy zamerané na vývoj a smerovanie zmien v energetickkej legislatíve, na efektívne hospodárenie s energiami a bezpečnosť elektrizačnej sústavy. Účastníci konferencie sa živo zapájali do panelových diskusií venovaných cieľom, očakávaniam a realite liberalizácie trhu s elektrinou a vývoju cien elektriny.

Po skončení tohto ročníka konferencie možno konštatovať, že nie všetky ciele a očakávania spojené s liberalizáciou trhu s elektrinou sa podarilo splniť. Liberalizáciu trhu s elektrinou treba vnímať pre jednotlivých účastníkov trhu rozdielne vzhľadom na to, že každý účastník plní na trhu s elektrinou inú funkciu.

V prípade prevádzkovateľa prenosovej sústavy (PPS) a prevádzkovateľov distribučných sústav (PDS) sa dá hovoriť o liberalizácii len do určitej miery. PPS, ako aj tri PDS vznikli, resp. sa reštrukturalizovali procesom liberalizácie, avšak svojimi základnými úlohami a teritoriálnym rozložením nemajú nijakú konkurenciu v poskytovaní prenosových, resp. distribučných služieb. Jednou z úloh PPS, ktorá má význam aj pri liberalizácii trhu, je budovanie nových prenosových liniek a stanovenie jasných pravidiel na podporovanie obchodovania s elektrinou. V dôsledku liberalizácie možno konštatovať, že funguje konkurencia poskytovateľov podporných služieb pre PPS. Počet poskytovateľov podporných služieb narastá, čo má pozitívny vplyv aj na bezpečnosť elektrizačnej sústavy.

Ako na konferencii skonštatovali najmä zástupcovia obchodníkov a dodávateľov pri obchodovaní s elektrinou liberalizácia sa vníma viac kladne ako záporne. V tomto segmente trhu s elektrinou je najväčší priestor na vytvorenie kvalitného konkurenčného prostredia. O tejto skutočnosti svedčí niekoľko búrz a brokerov, ktoré sa zaoberajú obchodovaním s elektrinou. V tomto prostredí musia nájsť svoje uplatnenie najmä obchodníci s elektrinou, výrobcovia a koncoví dodávateľia. Ich úlohou je okrem iného aj uspokojenie spotrebiteľov.

Vo vyvíjajúcom sa liberalizovanom prostredí je veľký tlak na všetkých účastníkov trhu s elektrinou, aby efektívnejšie a optimálnejšie spracovávali obchodné, technické, fakturačné a iné údaje nevyhnutne spojené s obchodovaním na trhu s elektrinou. Na konferencii zástupca spoločnosti *sféra, a. s.*, predstavil multiutilitný systém XMtrade® na obchodovanie a hospodárenie s energiami. Produkt pokrýva široké spektrum funkcií pre rôzne komodity od podpory dlhodobého a krátkodobého obchodovania cez plánovanie odberu a dodávky, spracovanie nameraných údajov, rozúčtovania nákladov, zabezpečenie fakturácie až po riadenie rizík a vybavenie reklamácií. Tento produkt je vhodný pre obchodníkov, dodávateľov, distribučné spoločnosti, poskytovateľov podporných služieb, výrobcov elektriny a poskytuje používateľovi kompletný nástroj nevyhnutný na úspešné pôsobenie na liberalizovanom trhu.

Ako bolo zrejme z príspevkov a diskusií v poslednom období prichádza k určitej integrácii a zjednocovaniu búrz, o čom svedčí napríklad spojenie dvoch veľkých energetických portálov EEX a Powernext alebo prienik pražskej burzy PXE na slovenský trh. Snahou je pokryť čo najväčšiu oblasť trhu a tým zabezpečiť väčšiu likviditu a väčšie objemy obchodovania s elektrinou na trhoch. V súčasnosti stojí Slovensko pred vybudovaním krátkodobého trhu s elektrinou a jeho prepojením s českým krátkodobým trhom v spolupráci s OTE, a. s. Táto skutočnosť sa bude v nasledujúcich mesiacoch podrobne sledovať a určite prinesie veľa zatiaľ nezodpovedaných otázok. Ako sa účastníci konferencie dozvedeli, v týchto dňoch začína zasadať pracovná skupina, ktorá by mala rozhodnúť o spôsobe realizácie tohto cieľa. Ako bolo na konferencii uvedené, otázka spoločného trhu sa na jednej strane preceňuje a určite nevy-

rieši všetky problémy týkajúce sa elektriny, ale na druhej strane môže prispieť k vyrovnejšej obchodnej bilancii ES SR.

Ako odznelo na konferencii, v súvislosti s energetickou situáciou a liberalizáciou môžeme definovať tri základné problémy týkajúce sa liberalizácie a obchodovania s elektrinou. Prvým problémom je nedostatok elektriny v Európe. V Európe sú len dve krajiny – Česko a Francúzsko, ktoré sú exportné.

Druhým problémom je cena elektriny. Nedostatok výrobných zdrojov tlačí cenu elektriny hore. Na druhej strane, ale treba povedať, že cena elektriny závisí aj od iných komodít ako napr. ropa a zemný plyn. Avšak napr. na lipskej burze je pozorovateľný zaujímavý jav – obrat elektriny je až desaťnásobne väčší ako skutočná dodávka, čo môže mať za následok aj zvýšenie cien elektriny.

Tretím problémom je regulácia, nejednotnosť a zmena legislatívnych podmienok. Štáty EÚ neprístupujú k liberalizácii trhu jednotne. Aj keď sú definované presné smernice, nie každý štát ich aplikuje do praxe rovnakým spôsobom. V prípade Slovenska poukazujú odborníci na príliš silné zasahovanie štátnej a politickej moci do procesu liberalizácie. V neposlednom rade brzdi rozvoj liberalizácie v našom prostredí aj fakt, že „pravidlá hry“ sa menia počas roka, čo k aplikácii a rozvoju neprispieva.

Na záver je možné konštatovať, že tretí ročník konferencie pritiahol rekordný počet účastníkov (182) a organizácií (79). Táto skutočnosť svedčí o tom, že odborná energetická konferencia Energo Fórum organizovaná spoločnosťou *sféra, a. s.*, sa úspešne etablovala v odborných kruhoch a priťahuje stále viac odborníkov zo Slovenska i z Česka. Samozrejme, aj tento ročník priniesol otázky, ktoré zostali otvorené a budú si vyžadovať ďalšie podrobné sledovanie. Ide napr. o prepojenie trhov, dobudovanie nových výrobných zdrojov, legislatívne zmeny, resp. vytvorenie novej agentúry na spoluprácu národných prevádzkovateľov prenosových sústav. O odbornú diskusiu a zodpovedanie aktuálnych otázok sa pokúsia organizátori konferencie a hlavne jej účastníci opäť na budúci rok. ■

